

Informácia o stave plnenia Komponentu 19 Reformy 3 financovanej v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR v časti zberu údajov od verejných subjektov prostredníctvom energetických certifikátov spolu s pasportami obnovy budov

Transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov sa v rámci prebiehajúceho legislatívneho procesu LP/2025/631 k zákonu č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zavedie povinnosť všetkým verejným subjektom disponovať energetickými certifikátmi k budovám v ich vlastníctve alebo správe a zvädza sa aj pojem pasportu obnovy budovy.

Za neobstaranie energetického certifikátu hrozia povinnej osobe sankcie za každý jednotlivý prípad nesplnenej povinnosti. Verejným subjektom, ktoré nebudú v danom čase (s predpokladom účinnosti od 15. 11. 2026) disponovať energetickými certifikátmi hrozia v prípade vlastníctva alebo správy viacerých budov sankcie v rádovo desiatok tisícov eur. Pri subjektoch s väčším počtom budov táto suma môže dosiahnuť až stovky tisíc eur.

Verejné subjekty dnes majú príležitosť dať si zrefundovať až 100 % výdavkov za obstaranie energetického certifikátu a pasportu obnovy budovy z prostriedkov mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti SR a odľahčiť tak svoje budúce výdavky.

Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky v postavení vykonávateľa Reformy 3: Vytvorenie databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov v rámci Komponentu 19 – REPowerEU financovaného z Plánu obnovy a odolnosti SR poskytuje prostriedky za obstaranie energetických certifikátov a pasportov obnovy budovy.

Účelom Reformy je dopomôcť k vytvoreniu databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov, ako jednotnej digitálnej dátovej platformy na zhromažďovanie, spracúvanie, uchovávanie a výmenu štruktúrovaných informácií o energetickej hospodárnosti verejných a súkromných budov na Slovensku. Účelom dátovej platformy je poskytnúť príslušným zainteresovaným stranám prístup k údajom o budovách a pomôcť urýchliť a prioritizovať investície do obnovy budov, najmä budov s najnižšou energetickou hospodárnosťou.

Za týmto účelom je potrebné zmapovať verejné budovy na Slovensku a zozbierať údaje o najmenej 2 050 verejných budovách so zahrnutím energetických certifikátov a pasportov obnovy budov obsahujúcich návrhy konkrétnych opatrení obnovy pre každú budovu.

Napĺňanie tohto cieľa Vykonávateľ priebežne monitoruje v priebehu implementácie Reformy prostredníctvom súhrnného sledovania napĺňania merateľného ukazovateľa, ktorým je v tomto prípade súhrnný počet obstaraných energetických certifikátov a pasportov obnovy verejných budov.

Vykonávateľ má v súčasnosti vyhlásené dve výzvy na refundáciu nákladov za obstaranie energetických certifikátov a pasportov obnovy budov, do ktorých sa môžu verejné subjekty zapojiť:

- Výzva č. 1 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu za obstaranie energetických certifikátov a pasportov obnovy verejných budov;
- Výzva č. 2 na predkladanie žiadostí o poskytnutie prostriedkov mechanizmu za obstaranie energetických certifikátov a pasportov obnovy verejných budov s celkovou podlahovou plochou nad 2000 m².

Obe výzvy sú zverejnené na <https://www.mindop.sk/eurofondy/plan-obnovy/pasporty-budov>.

Záujem o tieto prostriedky verejnými subjektami je kriticky nízky a dnes sa pohybuje na úrovni potenciálneho naplnenia míľnika okolo cca 50 %. Ministerstvo dopravy SR je teda schopné refinancovať certifikáty a pasporty ďalších viac ako 1000 verejných budov. Nakoľko ide o reformu financovanú z prostriedkov mechanizmu Plánu obnovy a odolnosti SR, tak nenaplnením míľnika hrozia

SR významné finančné sankcie rádovo v násobkoch hodnoty reformy. Časový rámec predkladania žiadostí bude vytvorený do konca júna 2026.

Využitím aktuálnych časovo limitovaných možností sa subjekty verejnej správy vyhnú povinnosti platiť sankcie a získajú refundáciu nákladov. Takto splnia povinnosť bez finančnej záťaže.

Vykonávateľ opakovane vykonal viacero informačných kampaní v spolupráci so združeniami, Národnou implementačnou a koordinačnou autoritou vo forme osobných školení, online školení a napriek tomu sa nedarí aktivizovať verejné subjekty.

Subjekty, ktoré majú schopnosť manažovať žiadosti a dotačné projekty sa skôr zameriavajú na nákladnejšie projekty a možnosti čerpať niekoľko tisíc eur nevenujú dostatočnú pozornosť. Napriek informovanosti si však dostatočne neuvedomujú následky, ktoré ich môžu onedlho dosiahnuť.

Vykonávateľ zároveň priamo oslovil vybraných správcov majetku štátu, u ktorých bol predpoklad vlastníctva alebo správy väčšieho množstva verejných budov, a informoval ich o možnostiach vyplývajúcich z reformy. Následne uzneseniami vlády SR bolo určené Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo obrany SR za budúcich prijímateľov a vykonávateľ priamo vyzval tieto subjekty na uzavretie zmlúv o poskytnutí prostriedkov mechanizmu. K dnešnému dňu sa v zmysle zmluvne stanovených harmonogramov plní a v závere sa očakáva odovzdanie cca 400 energetických certifikátov a pasportov obnovy budovy z uvedených rezortov. Avšak ani táto iniciatíva nie je spôsobilá naplniť míľnik 2050 verejných budov.

Dnes sa z procesu implementácie zdá najefektívnejšie smerovať priamu informáciu o tomto stave a finančných možnostiach najvyšším zástupcom subjektov s väčším počtom verejných budov, či už správcom majetku štátu alebo vlastníkom verejných budov.

Pri nastavovaní reformy boli uplatnené zásady proporcionality s cieľom poskytnúť rovnakú možnosť všetkým verejným subjektom kompenzovať si výdavky v súvislosti s obstaraním energetických certifikátov a pasportov obnovy budov. Dnes je zrejmé, že verejné subjekty z prostredia samospráv nevyužili túto príležitosť dodatočne a na naplnenie míľnikov je nevyhnutné aktivizovať najmä ústredné orgány štátnej správy spravujúce väčšie množstvá verejných budov.